

Sygn. akt IV U 772/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2018r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Jacek Witkowski

Protokolant	st. sekr. sądowy Marta Żuk
-------------	----------------------------

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2018r. w Siedlcach na rozprawie

odwołania M. T.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 24 sierpnia 2017 r. (Nr (...))

w sprawie M. T.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o zwrot nienależnie pobranej emerytury rolniczej

I. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że M. T. nie jest zobowiązana do zwrotu nienależnie pobranej emerytury rolniczej w kwocie 7.183,32 (siedem tysięcy sto osiemdziesiąt trzy i 32/10) złotych za okres od 12 października 2016 roku do 31 lipca 2017 roku;

II. zasądza od Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na rzecz ubezpieczonej M. T. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 772/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24.08.2017 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, działając na podstawie przepisów art. 19 ust. 2 w zw. z art. 28 ust. 3 i 4 w zw. z art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 277) w zw. z art. 138 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1393), ustalił względem M. T. nadpłatę emerytury rolniczej za okres od 12.10.2016 r. do 31.07.2017 r. i zobowiązał ją do zwrotu kwoty 7.183,32 zł. Swoje rozstrzygnięcie organ rentowy uzasadniał tym, iż ubezpieczona zataiła fakt posiadania gospodarstwa rolnego nabytego w drodze postanowienia Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim z dnia 9.05.2016 r. sygn. I Ns 335/16. Z faktu posiadania przez M. T. nieruchomości rolnej organ rentowy wywiódł, że ubezpieczona nie zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej.

Odwołanie od tej decyzji złożyła ubezpieczona, która domagała się ustalenia, że przysługuje jej prawo do emerytury rolniczej, w związku z czym nie ma obowiązku zwrotu świadczeń pobranych za okres od 12.10.2016 r. do 31.07.2017 r. M. T. zarzuciła organowi rentowemu niewłaściwą interpretację art. 19 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 28 ust. 3 i 4 ustawy o

ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez uznanie, że formalne pozostawanie we współwłasności odziedziczonego gospodarstwa rolnego może być traktowane jako równoznaczne z prowadzeniem, a więc niezaprzestaniem prowadzenia gospodarstwa rolnego. Błąd ten z kolei powodował, że emerytura nie przysługiwała ubezpieczonej w spornym okresie. Ubezpieczona twierdziła, iż faktycznie nie prowadzi żadnej działalności rolniczej i nie pobiera z tego tytułu żadnych pożytków. Ponadto M. T. wskazała, że o fakcie sprzedaży części odziedziczonej nieruchomości poinformowała organ rentowy, który w odpowiedzi wystosował do niej pismo z dnia 4 stycznia 2017 r. Ubezpieczona była reprezentowana przez adwokata i wniosła o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania wg norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, podtrzymując uprzednio wyrażoną argumentację.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Ubezpieczona M. T., urodzona (...), jest uprawniona do emerytury rolniczej od 12.10.2016 r. (decyzja Prezesa KRUS z 8.11.2016 r. k. 42 a. e.).

Wcześniej, bo na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim z dnia 9.05.2016 r. (k. 88 a. e.), M. T. została spadkobiercą w 1/3 spadku po zmarłym w dniu 27.10.2015 r. E. P.. W skład spadku weszło gospodarstwo rolne położone w miejscowościach M. i P. (gm. D.) o łącznej powierzchni 9,81 ha (okoliczność bezsporna, pismo z Urzędu Miejskiego w D. k. 93 a. e.).

Wobec powyższego, postanowieniem z dnia 4.07.2017 r., organ rentowy wznowił postępowanie zakończone decyzją z 8.11.2016 r. (k. 75 a. e.). Następnie, decyzją z dnia 19.07.2017 r., organ rentowy uchylił decyzję z 8.11.2016 r. wskazując, iż w chwili wydania decyzji przyznającej emeryturę nie wiedział o tym, iż ubezpieczona jest współwłaścicielką gospodarstwa rolnego nabytego w drodze spadku. Decyzją z dnia 27.07.2017 r., organ rentowy odmówił przyznania M. T. emerytury rolniczej, ponieważ ubezpieczona jako współwłaścicielka gospodarstwa rolnego nie zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej (k. 77 a. e.). Wcześniej, bo w drodze zaskarżonej decyzji z dnia 24.08.2017 r., organ rentowy ustalił względem M. T. nadpłatę emerytury rolniczej za okres od 12.10.2016 r. do 31.07.2017 r. i zobowiązał ją do zwrotu kwoty 7.183,32 zł.

W toku postępowania odwoławczego, Sąd ustalił, iż M. T. mieszka w miejscowości K. (gm. S.). Miejscowość ta jest oddalona od M. i P. (gm. D.), tj. miejsca położenia nieruchomości rolnych odziedziczonych po E. P., o około 30 km. Ubezpieczona, pomimo, iż formalnie pozostawała współwłaścicielką gospodarstwa rolnego, w rzeczywistości nie zajmowała się prowadzeniem działalności rolniczej. Nie prowadziła bowiem na odziedziczonych nieruchomościach produkcji roślinnej ani zwierzęcej jak również nie uzyskiwała, z tytułu własności tych rzeczy, pożytków. Część z tych nieruchomości (ok. 6,5 ha), począwszy od 2016 r., zostało oddanych w dzierżawę M. K., który uprawiał na nich kukurydzę, w zamian za co uiszczal podatki i opłaty na rzecz spółek wodnych.

W dniu 3.11.2016 r. część gospodarstwa rolnego pozostałego po E. P., tj. o powierzchni 6,5 ha, została sprzedana A. K. (wypis z aktu notarialnego k. 95-101v a. e.).

Pozostała część gospodarstwa wchodzącego w skład spadku po E. P., tj. nieruchomości o pow. 3,31 ha, nie były po śmierci wymienionego przez nikogo obrabiane (zeznania ubezpieczonej k. 20v-21, 30 a. s., zeznania świadków: W. S. k. 21-21v a. s., A. K. k. 29v a. s. oraz M. K. k. 29v a. s.).

Odwołanie M. T. okazało się uzasadnione.

Zgodnie z art. 28 ust. 3 i 4 ustawy z 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, wypłata emerytury rolniczej ulega zawieszeniu w całości, jeżeli emeryt nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, przy czym uznaje się, że emeryt zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego współmałżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego. W myśl bowiem art. 19 ust. 2 tej samej ustawy, emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu rolnikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek 55 lat, jeśli jest kobietą, albo 60 lat, jeśli jest mężczyzną;
- 2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat;
- 3) zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

Stosownie do treści z art. 2 ust. 1 w zw. z art. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2016r., poz. 617 j.t.) za gospodarstwo rolne uważa się obszar gruntów, sklasyfikowanych w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne (z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza), o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy, stanowiących własność lub znajdujących się w posiadaniu osoby fizycznej, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej, w tym spółki, nieposiadającej osobowości prawnej.

Należy wskazać, że o tym, czy emeryt zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej decyduje każdorazowo stan faktyczny, a zatem fakt, czy dana osoba rzeczywiście prowadzi działalność rolniczą i pracuje w gospodarstwie rolnym. Taki pogląd zaprezentował również Sąd Najwyższy (uchwała SN z 6 maja 2004r., II UZP 5/06, OSNP 2004/22/389), a także Sąd Apelacyjny w Lublinie, który w wyroku z 1 sierpnia 2012r. w sprawie III AUa 615/12 (LEX nr 1216343) wskazał, że wypłata części uzupełniającej świadczenia rolnika, który będąc właścicielem gospodarstwa rolnego faktycznie nie prowadzi w nim działalności rolniczej w rozumieniu art.6 pkt 3 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, nie ulega zawieszeniu na podstawie art.28 ust.1 i 3 w związku z ust.4. Pogląd ten, w drodze analogii, powinien mieć zastosowanie również na gruncie niniejszej sprawy.

Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe wykazało, iż ubezpieczona od 12.10.2016 r. nie prowadzi działalności rolniczej, pomimo tego, że na skutek spadkobrania po bracie, E. P., była ona współwłaścicielem gospodarstwa rolnego położonego we wsiach M. i P.. Sąd przesłuchał łącznie trzech świadków- siostrę ubezpieczonej W. S. jak również zamieszkałych we wsi M.- A. K. oraz we wsi P.- M. K.. Osoby te zgodnie i jednoznacznie stwierdziły, że ubezpieczona na odziedziczonych po bracie nieruchomościach nie prowadziła działalności rolniczej. Część z tych gruntów (tj. o powierzchni 3,31 ha) leżała odłogiem. Pozostała natomiast część początkowo, tj. w 2016 r., była dzierżawiona przez świadka M. K., a następnie, tj. 3.11.2016 r., została sprzedana świadkowi A. K.. Zeznania wymienionych osób są logiczne i przekonujące oraz korespondują z treścią zeznań ubezpieczonej. W tej sytuacji, zważywszy, iż M. T. w spornym okresie mieszkała w oddalonych o ok. 30 km od M. K., uprawnione jest przyjęcie, że ubezpieczona nie prowadziła w okresie od 12.10.2016 r. do 31.07.2017 r. działalności rolniczej.

Dlatego też, mając na uwadze pogląd wyrażony w przywołanym wyżej orzecznictwie, Sąd Okręgowy uznał, że ubezpieczona nie prowadzi działalności rolniczej w rozumieniu art. 28 ust. 3 i ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. M. T. skutecznie bowiem obaliła domniemanie wynikające z art. 28 ust. 4 przywołanej ustawy.

W tej sytuacji nie ma podstaw do przyjęcia, by otrzymywana przez ubezpieczoną w okresie od 12.10.2016 r. do 31.07.2017 r. emerytura była świadczeniem nienależnym. A zatem, M. T. nie powinna być obowiązana do jej zwrotu.

Mając na uwadze powyższe Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc, zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w pkt I wyroku.

W konsekwencji, podstawę rozstrzygnięcia o kosztach stanowić powinna zasada odpowiedzialności za wynik procesu. Dlatego też, w nawiązaniu do regulacji wyrażonych w art. 98 § 1 i § 3 kpc w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.), Sąd orzekł jak w pkt II wyroku.